

fig nu viselig reise stærk Tvivl, om en saa bethdelig Afhændelse af Eiendom bør eller tør finde Sted eller af en eller flere Ministre arbeides hen derimod (medens andre maastee standse) uden en almindelig Beslutning og Bestemmelse af den lovgivende Magt om Afhændelses-Formen og Maaden (med eller uden kirkelig Medvirkning efter den forskjelligte Opfattning af Forholdet), ligesom ogsaa den antyde Grænse for Afhændelsen og fremtidige Gjenemsnitsstørrelse er heel omtvistelig. Ogsaa uden den i Ministerens Foredrag liggende Opfordring vilde Udvalget ved Lovudkastets Behandling nødvendig være kommet ind paa Drøftelsen af denne Gjenstand. At Præstegaardenes Udsbrug, naar de have en saadan Størrelse, at de maae udgjøre en meget bethdelig Factor i Beregningen af Kalvenes Indtægter, i ikke ringe Grad gjøre en almindelig Lønningsanordning for Geistligheden vanskelig og usikker, er ovenfor udviklet. Men dette er vistnok ingen afgjørende Grund for en stærk Formindsættelse, saafremt ellers Præstegaarde af den antyde oeconomicke Vigtighed, altsaa omtrent af den hidtilværende Gjenemsnitsstørrelse, af samme Omfang og Værd som de større og bedre fuldstændige Bøndergaarde, ere ønskelige eller nødvendige for Præstens Stilling og Virksomhed; — at de overdrevent store Præstegaarde, der kræve stor Driftscapital og let drage altfor meget af Interessesen og Virksomheden til sig, bør formindskes, derom ere saagodt som Alle enige; — thi der paavises, som ovenfor antydet, en anden mindre gjennemgribende Wei til at opnaae i det Ringeste Noget af det, der tilsigtes ved en Lønningsordning. Men foruden at dette dog kun skeer ufuldstændigt, idet s. Ex. Alderstillaeg ikke let ad den Wei kunne tilveiebringes, gjøres der, som det synes os, ikke uden Tvei andre vægtige Grunde gjældende mod Præstegaardene i deres hidtilværende Størrelse og Betydning for Embederne. Nagtet den dygtige og nidkjære Præst meget ofte veed at holde et forstandigt Tilsyn med sit Udsbrug i den fornødne Underordning under de høiere Interesser og Kaldspligter, naar han ikke kan eller vil befrie sig fra Forstyrrelsen ved Bortforpagtning, lader det sig dog ikke nægte, at Udsbruget stundom bortdrager Præsten for meget fra hans

egentlige Opgave, idet enten tilfreds Syssel sættelse dermed optager hans Tid og Lyft eller Besvær og Bekymring med Noget, han ikke uden stort Tab kan blive fri for, piner og plager ham. Dernæst bringer Præsten ofte eller i Almindelighed ikke det Overflud ud af Præstegaarden, hvortil den er anslaaet og som af en anden Forbrugter vilde opnaaes, stundom et meget mindre; men det Værste er, at Overtagelsen af en Præstegaards Ud hyppig indviller den begyndende Præst i saare tykkende Gjældsforhold, der i mange Aar tære paa hans Deconomi og Tilfredshed; vil han paa enhver Maade holde sig fri herfor, — og Bortforpagtning af Præstegaardene er jo tiltaget stærkt i de sidste Martier, — maa der ofte gjøres en Opoffrelse. Fra en anden Side klages der (hvorom rigtignok flere af os ikke have nogen egen Dom) over, at Præstegaardsforberne i Gjenemsnit ikke drives godt, trods enkelte tidligere og nuværende Præsters agronomiske Dygtighed og Fortjeneste, og at der altsaa lides et ikke ganske ringe statsoeconomicke Tab paa denne Deel af Landets Forber. Det er da en dyr Lønningsmaade, hvor Præsten faaer Lidet ud af det, der skulde og kunde bringe Mere. Er dette nu saa, da bør man, antage vi, ikke gaae ud paa at forvandle Præstegaardene fra større Gaarde til Middelgaarde (4 Tdr. Hartkorn), der vanskeliger kunne bortforpagtes og ved hvilke Driftsomkostningerne for den, der ikke selv kan være tilstede overalt og arbejde med, ere forholdsviis større, medens saadanne Forbrugter dog maae bringes Præsten temmelig høit i Anslag som Lønningsbeel, men paa at nedbringe Præsternes Udsbrug til en Størrelse, der er beregnet paa Huusholdningens ikke knappe Forsynelse og paa at staae Præsten Befordring. Hvilken Størrelse nu herfor er den meest passende, saa at der gaaer mindst til Spilbe, derom vove de fire af os ikke at udtale os hverken i Form af et Hartkornquantum eller i anden almindelig Regel; vi troe, at de locale Forhold maae spille en stor Rolle. Vi have derfor forenet os om at foreslaae en Prøvelse ved Commissioner, sammensatte saaledes, at smaalige locale Interesser og Speculationer holdes ude, og at ved Siden af Medlemmer for mindre Districter